

TOIMINTARAPORTTI

Köyliö-seuran Mestarit ja kisällit - ympäristökasvatushankkeen pilottiryhmän toiminta keväällä 2026

Köyliö-seuran pilottiryhmän toiminta yhdistää paikallisen kulttuuriperinnön, Köyliönjärven suojelun ja alakouluikäisten osallisuuden. Keväällä 2026 toiminta käynnistettiin yhteistyössä Lallin ja Kepolan koulujen kanssa. Oppilaat saivat tietoa järvestä, sen historiasta, kohtasivat eri-ikäisiä paikallisia Mestareita ja suunnittelivat itse syyslukukaudella toteutettavaa järviretkeä.

Pilottiryhmä	Köyliönjärven suojelijamestarit
Kohderyhmä	Lallin ja Kepolan koulujen 3.–4.-luokkalaiset
Kevään tapaamiset	Lallin koulu 28.4.2026 ja Kepolan koulu 12.5.2026
Päätavoite	Oppilaat ymmärtävät omien tekojensa vaikutuksen ympäristön ja järven hyvinvointiin. He osallistuvat retken suunnitteluun ja oppivat retkellä asioita ympäristön ja vesien suojelusta.

Kuva 1. Lallin koulun oppilaat suunnittelevat luontoretkeä 28.4.2026. Etualalla Vilma Haavisto, Luka Ojala ja Lauri Ranta.
Kuva: Samuli Vahteristo.

1. Hankkeen lähtökohdat ja tavoite

Mestarit ja kisällit -toimintamallissa ympäristökasvatus rakentuu ylisukupolviselle oppimiselle. Paikalliset aikuiset tuovat kouluille tietoa, muistoja ja käytännön kokemusta Köyliönjärvestä. Oppilaat eivät jää tiedon vastaanottajiksi, vaan toimivat tutkijoina, suunnittelijoina ja tulevana järven suojelun viestinviejinä.

Pilotin tavoitteena on, että oppilaat tunnistavat järven hyvinvointiin vaikuttavia tekoja, keksivät konkreettisia suojelukeinoja ja oppivat yhteistyötä. Syyslukukauden retken jälkeen tavoitteena on vahvistaa heidän asiantuntijarooliaan: suojelijamestarit voivat kertoa oppimastaan koulun muille oppilaille ja kodeille.

2. Valmistelu ja yhteistyö

Hanke käynnistyi 11.3.2026 Suomen Kotiseutuliiton etätapaamisessa, jossa kymmenen pilottiryhmän edustajat saivat ohjeita ja esittelivät alustavia suunnitelmiaan. Köyliö-seuran oma suunnittelukokous pidettiin 15.3.2026 Köyliön seurakuntatalolla. Kokoukseen osallistuivat Pirkko Peltola, Marita Holkeri, Anne Reunanen, Mirkka Thessler ja Virpi Vähätalo.

Marita Holkeri osallistui lisäksi Kotiseutuliiton koulutuksiin 25.3.2026 (kulttuuriperinnön nivoutuminen perusopetukseen) ja 16.4.2026 (kulttuuriperintö ja ympäristökasvatus). Koulutukset tukivat paikallisen sisällön liittämistä koulutyöhön ja hanketoiminnan pedagogista suunnittelua. 20.5.2026 Suomen Kotiseutuliitto järjesti pilottiryhmille vertaistapaamisen, jossa voitiin kuulla eri pilottiryhmien siihen astisesta toiminnasta. Marita Holkeri edusti Köyliö-seuraa.

3. Oppituntimalli: Ihana Köyliönjärvi

Kouluvierailuja varten laadittiin kahden oppitunnin kokonaisuus. Sen keskeiset tavoitteet olivat oman toiminnan ympäristövaikutusten ymmärtäminen, hyvien ja haitallisten tekojen tunnistaminen, yhteistyötaitojen harjoittelu sekä myönteisten onnistumisen kokemusten tarjoaminen.

Oppimisen eteneminen

- Mestarit esittäytyvät ja kertovat omista Köyliönjärveen liittyvistä kokemuksistaan.
- Järven eläimiin ja niiden elinympäristöön tutustutaan toiminnallisesti ja keskustellen.
- Oppilaat arvioivat esimerkkien avulla, mitkä teot auttavat ja mitkä kuormittavat järveä.
- Jokainen oppilas kirjoittaa ensin omat retki-ideansa, jotta myös hiljaisemmat osallistujat saavat äänensä kuuluviin.
- Pienryhmät kokoavat ideat, täydentävät niitä ja esittelevät suunnitelmansa muille.
- Yhteisistä ehdotuksista valitaan äänestämällä retken kohteita, tekemistä ja eväitä.

Työtapa yhdisti ympäristötiedon, paikalliskertomukset ja oppilaiden osallisuuden. Ideoinnissa kaikkia ehdotuksia kuunneltiin ennen valintavaihetta, mikä vahvisti luovuutta ja yhteiseen suunnitteluun sitoutumista.

Kuva 2. Lallin koulun oppilaat kokoavat omia ehdotuksiaan Köyliönjärvelle suuntautuvaa retkeä varten.

Kuva 3. Retken suunnittelussa harjoiteltiin kuuntelemista, ideointia ja yhteisten valintojen tekemistä.

4. Lallin koulun pilottitunti 28.4.2026

Lallin koulun 3.-luokkalaisten Ihana Köyliönjärvi -tunnille osallistui 15 oppilasta. Mestareina olivat opettaja Mirkka Thessler, Köyliönjärven suojeluyhdistyksen Tapio Putko ja kouluvaari Lasse Helminen. Mukana

olivat myös Virpi Vähätalo Lallin koulusta sekä Köyliö-seuran tiedottaja Samuli Vahteristo, joka kuvasi oppilaiden työskentelyä. Tuntisuunnitelman oli laatinut Marita Holkeri.

Tapio Putko kertoi järven merkityksestä lapsuudessaan ja nykyään, Köyliönjärven kaloista ja järven tilasta. Mirkka Thesslerin havaintojen mukaan oppilaat kuuntelivat tarkasti, osallistuivat innokkaasti ja tuottivat runsaasti ehdotuksia. Kokonaisuudesta jäi myönteinen vaikutelma.

Oppilaiden toiveet

Äänestyksen kolme suosituinta tarjoiluun liittyvää ideaa olivat vaahtokarkkien grillaus, makkaran grillaus ja lettujen paisto. Tekemiseen liittyvistä ehdotuksista eniten ääniä saivat kalastus, piiloleikit, uiminen ja tempurata. Tulokset osoittivat, että retkeen liitetään sekä yhteinen eväshetki että aktiivinen tekeminen luonnossa.

5. Kepolan koulun pilottitunti 12.5.2026

Kepolan koulun 3.-luokkalaisten tunnilla oli paikalla 12 oppilasta. Mestareina toimivat opettaja Marita Holkeri, Veli-Pekka Suni Köyliön Vanhakartanosta, kouluvaari Lasse Helminen sekä Köyliö-seuran puheenjohtaja Pirkko Peltola. Samuli Vahteristo dokumentoi toimintaa valokuvaten. Tunti toteutettiin saman osallistavan mallin pohjalta kuin Lallin koulussa. Oppitunneilla mukana oli myös Kepolan koulun luokanopettaja Hanneli Mäkelä ja koulunkäyntiohjaaja.

Kuva 4. Kepolan koulussa oppilaat aloittivat työskentelyn itsenäisellä ideoinnilla 12.5.2026. Kuva: Samuli Vahteristo

Oppilaat miettivät ensin itsenäisesti, mitä järviretkellä voisi tehdä ja mitä he itse toivoisivat. Sen jälkeen muodostettiin kolme ryhmää. Ryhmät kokosivat ehdotuksensa kartongeille ja esittelivät ne muille. Yhteisessä keskustelussa huomattiin, että monissa ryhmissä toistuivat samat toiveet, mutta mukana oli myös omaleimaisia ehdotuksia.

Kuva 5. Yksilöideoista koottiin pienryhmän yhteinen suunnitelma. Kuva: Marita Holkeri

Kepolan oppilaiden ideat

Ideat muodostivat monipuolisen kokonaisuuden, jossa yhdistyivät luonnon tutkiminen, luovuus, liikunta, yhdessäolo ja retkievää:

- luonnon tutkiminen ja pienistä luonnonmateriaaleista tehtävät taideteokset
- kalastus ja mahdollisuus oppia järven eliöstöstä
- ulkopelejä, piilosta ja muita leikkejä
- uiminen turvalliset olosuhteet huomioiden
- eväiden syöminen ja vaahtokarkkien paistaminen.

Kuva 6. Ryhmä esittelee kokoamansa retki-ideat muille oppilaille.

Kuva 7. Kepolan koulun 3.-luokkalaiset esittelevät ryhmissä ideansa muille 12.5.2026. Kuvat: Samuli Vahteristo.

6. Kevään toiminnan tulokset

Pilottivaiheen koulutunnit osoittivat, että ylisukupolvinen toimintamalli sopii hyvin paikalliseen ympäristökasvatukseen. Järveen liittyvät muistot ja asiantuntijatieto tekivät aiheesta konkreettisen, ja oppilaiden oma suunnitteluvastuu vahvisti osallistumista.

- Kaksi koulua ja yhteensä 27 oppilasta osallistui kevään pilottitunteihin.
- Oppilaat harjoittelivat itsenäistä ideointia, pienryhmätyötä, esittämistä ja yhteistä päätöksentekoa.
- Retkisuunnitelmiin nousi sekä virkistys että ympäristön havainnointi ja tutkiminen.
- Köyliö-seuran, koulujen ja paikallisten asiantuntijoiden yhteistyölle syntyi toimiva käytännön malli.

- Valokuvallinen dokumentointi tukee hankkeesta tiedottamista ja toiminnan arviointia.

7. Jatkotoimet syyslukukaudella 2026

Kevään oppitunnit olivat pilottiryhmän työskentelyn ensimmäinen vaihe. Seuraavaksi oppilaiden ehdotuksista rakennetaan turvallinen ja opetuksellisesti mielekäs retki Köyliönjärven rannalle. Retkellä voidaan yhdistää oppilaiden toivomaa tekemistä järviluonnon tutkimiseen ja konkreettisiin suojelutekoihin.

Havainnointi	Rannan löydöt, linnut, kasvit ja kalatietous.
Suojeluteot	Roskien kerääminen sekä mahdollisten haitallisten vieraslajien tunnistaminen ja ohjattu poistaminen.
Tutkiminen	Ikäryhmälle sopivat vesitutkimukset ja havaintojen kirjaaminen.
Osallisuus	Oppilaiden keväällä valitsemien retki-ideoiden toteuttaminen.
Viestintä	Oppilaiden asiantuntijaroolin vahvistaminen sekä kokemuksista kertominen kouluyhteisölle, kodeille ja seuran viestintäkanavissa.

Retken suunnittelussa täsmennetään vastuut, turvallisuus, säävaraus, tarvittavat luvat ja välineet. Samalla sovitaan, miten oppilaiden havainnot ja palaute dokumentoidaan. Näin kevään ideointi johtaa näkyvään toimintaan ja tarjoaa aineistoa pilottiryhmän toiminnana loppuarviointiin.

Kuva 8. Köyliö-seuran Mestarit Kepolan koulussa: Pirkko Peltola, Lasse Helminen ja Veli-Pekka Suni.

8. Yhteenveto

Köyliö-seuran Mestarit ja kisällit -ympäristökasvatushankkeen pilottiryhmän toiminta käynnistyi suunnitelmallisesti ja tavoitti keväällä 2026 kaksi kouluryhmää. Toiminta teki Köyliönjärven suojelusta oppilaille henkilökohtaisen ja yhteisen asian: järvestä opittiin paikallisten Mestareiden kanssa, ja tulevaa retkeä rakennettiin lasten omista ideoista. Syksyn retki ja suojeluteot jatkavat tätä oppimispolkua kohti Köyliönjärven suojelijamestarin roolia.

Raportin aineisto

- Köyliö-seuran pilottiryhmän suunnitelma ja toteutum tiedot
- Ihana Köyliönjärvi -oppituntiehdotus
- Mirkka Thesslerin kokemukset Lallin koulun tunnilta sekä Virpi Vähätalon lisäys
- Kepolan koulun suunnittelutunnin kuvaus
- Köyliö-seuran toimittamat valokuvat ja kuvatekstit.